

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la sesizarea Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate a art. 21 alin. (3¹), (3²), (8) din Legea nr.294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva Partidului Politic Partidul Republican „Inima Moldovei”, intervenienți accesorii Comisia Electorală Centrală și Serviciul de Informații și Securitate cu privire la limitarea activității partidului politic,

împotriva încheierii din 25 septembrie 2025 a Curții de Apel Centru,

*(Dosarul nr. 2r-355/25
PIGD 2-25134628-01-23-26092025)*

Neîntrunirea condițiilor stabilite la art. 12 ¹ din Codul de procedură civilă pentru admiterea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

27 septembrie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând, în lipsa părților, cererea depusă de Partidul Politic Partidul Republican „Inima Moldovei” cu privire la sesizarea Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate a art. 21 alin.(3¹), (3²), (8) din Legea nr.294-XVI din 21.12.2007 privind partidele politice,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Ion Munteanu,

Diana Stănilă, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT:

1. La data de 19 septembrie 2025, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus cerere de chemare în judecată împotriva Partidului Politic Partidul Republican „Inima Moldovei”, intervenienți accesorii Comisia Electorală Centrală și Serviciul de Informații și Securitate, solicitând limitarea activității acestui partid politic.

2. Prin aceeași cerere, Ministerul Justiției a solicitat aplicarea unei măsuri asigurătorii, constând în suspendarea temporară a activității Partidului Politic Partidul Republican „Inima Moldovei” pe durata examinării cauzei, până la pronunțarea unei hotărâri pe fond, în conformitate cu prevederile art. 21 alin. (32) din Legea nr. 294/2007 privind partidele politice.

POZIȚIA CURȚII DE APEL CENTRU

3. Prin încheierea din 25 septembrie 2025, Curtea de Apel Centru a admis cererea Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind dispunerea aplicării măsurii asigurătorii limitarea activității partidului politic pe perioada examinării cauzei, până la pronunțarea în fond. S-a limitat activitatea Partidului Politic Partidul Republican „Inima Moldovei” pe perioada examinării cauzei civile intentate la cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva Partidului Politic Partidul Republican „Inima Moldovei”, intervenienți accesorii Comisia Electorală Centrală și Serviciul de Informații și Securitate, privind limitarea activității partidului politic, până la pronunțarea în fond.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

4. Pe data de 26 septembrie 2025, ora 11:08, prin intermediul poștei electronice, Partidul Politic Partidul Republican „Inima Moldovei” a depus recurs împotriva încheierii din 25 septembrie 2025a Curții de Apel Centru, solicitând:

- admiterea cererii de recurs;
- anularea încheierii Curții de Apel Centru din 25 septembrie 2025 de aplicare a măsurii asigurătorii de limitare a activității Partidului Politic Partidul Republican „Inima Moldovei”, până la pronunțarea hotărârii în fond.

5. La 27 septembrie 2025, Partidul Politic Partidul Republican „Inima Moldovei”, a depus cerere în temeiul art.12¹ din Codul de procedură civil, solicitând ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale în vederea exercitării controlului constituționalității a următoarelor prevederi legale și anume, a sintagmei prevăzute la art. 21 alin.(3¹) lit. a), c), d), e), (3²), (8) din Legea nr.294/2007 privind partidele politice, în măsura în care acestea admit limitarea activității partidului pe perioada campaniei electorale exclusiv pe baza unor „suspiciuni rezonabile”.

6. Partidul Politic Partidul Republican „Inima Moldovei” își întemeiază cererea pe argumentul că aplicarea normei contestate afectează grav drepturi fundamentale garantate de Constituție (dreptul la participare liberă și egală la alegeri), contravine standardelor internaționale (CEDO) și permite ingerințe disproporționate ale autorităților executive în procesul electoral, subminând principiul separației puterilor și statul de drept.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ:

7. Articolul 12¹ din Codul de procedură civilă:

„(1) În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

(2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;
- b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
- c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

(3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă

până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

(4) Dacă nu sunt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin.(2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

(5) Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărârii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.”

8. Articolul 135 alin.(1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova:

„Curtea Constituțională: a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.”

MOTIVAREA INSTANȚEI:

9. Distinct, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că la 9 februarie 2016 Curtea Constituțională a Republicii Moldova a adoptat Hotărârea nr. 2 „Pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate) (sesizarea nr.55b/2015)”, prin care s-a decis că în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională. Totodată, s-a dispus că excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.

10. Conform § 79-80 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție, controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate. Curtea a mai menționat că dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil.

11. Potrivit § 82-83 din aceeași Hotărâre, Curtea a reținut că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit.a) din Constituție;

- (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu.
- (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

12. Verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful § 82.

13. Așadar, pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate, cu sesizarea Curții Constituționale, sunt necesare întrunirea cumulativă a tuturor condițiilor strict obligatorii prevăzute la art. 12¹ alin. (2) din Codul de procedură civilă.

14. Verificând respectarea condițiilor prevăzute la §82 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, obligator-necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate, ajunge la concluzia că acestea nu sunt întrunite în totalitate, în special ce se referă la pct. 3 și 4 din §82 al Hotărârii Curții Constituționale nr. 2/2016 și anume:

- „prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei” și
- „nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate”.

15. În prezenta cauză, completul de judecată reține că aceasta reprezintă a treia cerere de sesizare a Curții Constituționale formulată de Partidul Politic Partidul Republican „Inima Moldovei”.

16. Așadar, Completul de judecată constată că prin Decizia Curții Constituționale nr. 137 din 25 septembrie 2025, a fost declarată inadmisibilă sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a art. 21 alin. (3²) din Legea nr. 294/2007 privind partidele politice, ridicată de dl Fadei Nagacevski, în interesele Partidului Politic „Partidul Republican Inima Moldovei”, în dosarul nr. 2-15/2025 pendinte la Curtea de Apel Centru.

17. Prin decizia menționată, Curtea Constituțională s-a pronunțat asupra admisibilității excepției vizând art. 21 alin. (3²) și a constatat că nu sunt întrunite condițiile pentru examinarea pe fond a pretensei neconstituționalități.

18. Ulterior, prin Decizia Curții Constituționale nr. 143 din 27 septembrie 2025, au fost declarate inadmisibile sesizările depuse de dl Vlad Batrîncea, deputat în Parlament, și de dna Irina Vlah, în interesele Partidului Politic „Partidul Republican Inima Moldovei”, în dosarul nr. 2r-355/2025 pendinte la Curtea Supremă de Justiție, privind verificarea constituționalității textului „cu excepția cazurilor în care limitarea activității partidului politic se cere pentru comiterea unor încălcări grave ale legii, astfel cum sunt prevăzute acestea la art. 3 și la alin. (3¹) din prezentul articol. Activitatea partidului

politic nu poate fi limitată pentru încălcări minore” din art. 21 alin. (8) din Legea nr. 294/2007.

19. Prin această decizie, Curtea Constituțională a constatat, de asemenea, că nu sunt întrunite condițiile de admisibilitate pentru examinarea pe fond a criticilor referitoare la art. 21 alin. (8).

20. În ceea ce privește prevederile art. 21 alin. (3¹) din Legea nr. 294/2007, completul subliniază că obiecțiile de neconstituționalitate invocate de recurent nu au incidență asupra prezentului recurs împotriva încheierii din 25 septembrie 2025, care vizează măsuri asigurătorii, care se întemeiază pe alte dispoziții legale decât cele menționate de recurent.

21. Având în vedere că art. 21 alin. (3²) și alin. (8) au fost deja supuse controlului Curții Constituționale prin deciziile nr. 137/2025 și nr. 143/2025, iar critica referitoare la art. 21 alin. (3¹) nu este pertinentă etapei procesuale a recursului, completul de judecată constată netemeinicia cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate, care urmează a fi respinsă.

22. Pentru considerentele expuse, cererea Partidului Politic Partidul Republican „Inima Moldovei” privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale se respinge.

12.Ținând cont de cele expuse și în temeiul art.12¹ alin. (3), art. 269-270 din Codul de procedură civilă

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI:

Respinge cererea depusă de Partidul Politic Partidul Republican „Inima Moldovei” cu privire la sesizarea Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate a art. 21 alin.(3¹) lit. a), c), d), e), (3²), (8) din Legea nr.294/2007 privind partidele politice, în măsura în care acestea admit limitarea activității partidului pe perioada campaniei electorale exclusiv pe baza unor „suspiciuni rezonabile”.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Munteanu

Diana Stănilă